

Abstrakt

Post-triasové loděnky nejsou až tak vyhledávaným předmětem výzkumu v oblasti hlavonožců, jako například amoniti. Až na některé výjimečné lokality nejsou ve fosilním záznamu výrazně hojně zastoupeny, mají poměrně konzervativní morfologii a díky častému špatnému zachování je jejich zařazení do druhové či rodové úrovně poměrně komplikované. Výjimky tvoří taxony s velmi krátkým a endemickým výskytem a výrazně odlišnými morfologickými znaky, které jsou vhodné i pro biostratigrafické interpretace. Problematický je také typový materiál, který není v některých případech morfologicky reprezentativní pro daný taxon a proto je nutné čtené taxony revidovat. Není ovšem pravdou, že by loděnky nebyly jistým podílem zastoupeny v paleontologických kolekcích přírodovědných institucí díky dlouholetým sběrům. Stejně tak paleontologické publikace, které sahají již do počátků 19 století, věnují této skupině přeci jen jistý, i když ne úplně významný prostor. Cílem této doktorské studie je zmapovat situaci post-triasových loděnek zejména s ohledem na svrchnokřídové zástupce vyskytující se na území Evropy a napomoci k jejich dalšímu výzkumu. Proto se studie podrobněji zabývá morfologickými znaky těchto zástupců a posléze jejich interpretací s ohledem k zachování exemplářů. Pozornost je také věnována ontogenezi této skupiny, morfologickým změnám během ní, zejména ve fázi dospívání a jejich interpretaci a analogii s recentními zástupci. Studie dále vytváří přehled o rodech a druzích s ohledem na aktuální stav výzkumu. Systematická část se zaměřuje převážně na detailní a emendované diagnózy jednotlivých rodů a existující typový materiál. Zobrazuje typové exempláře či morfotypy, pokud je typový materiál nedostačující pro reprezentaci daných taxonů. Studii doplňují většinou publikované výsledky formou článků v mezinárodních časopisech, zaměřené na taxonomickou revizi vybraných zástupců na rodové i druhé úrovni, ontogenezi, tafonomii, paleogeografii, paleoekologii a další problematiku spjatou s touto skupinou. Kromě publikací studie zahrnuje v současné době nejrozsáhlejší databázi exemplářů svrchnokřídových loděnek z kolekcí Evropských i mimo Evropských významných institucí. Databáze obsahuje exempláře převážně z území Evropy s významným podílem typového materiálu. Dalším užitečným a velmi praktickým výstupem je webová stránka vytvářející dynamické propojení systematického přehledu svrchnokřídových Evropských loděnek s publikovanou literaturou zabývající se jejich problematikou. Celkově tato studie

přináší kromě výsledků z výzkumu samotného také velmi efektivní a inovativní nástroj pro studium dané skupiny a novou metodiku, která se dá aplikovat na řadu dalších skupin.